

V E N D I M
Nr.93, datë 23.7.2001

“NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Gjergj Sauli	Anëtar i “““
Alfred Karamuço	Anëtar i “““
Kristofor Peçi	Anëtar i “““
Kujtim Puto	Anëtar i “““
Petrit Plloçi	Anëtar i “““
Tefta Zaka	Anëtare e “““
Sokol Sadushi	Anëtar i “““
Zija Vuci	Anëtar i “““

me sekretare Arbenka Lalice, në datën 19.7.2001, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.100 Akti që i përket:

Kërkuese: Saemira Gjipali, kandidate për deputete e Partisë Socialiste, përfaqësuar me prokurë nga avokat Arben Hakani.

Subjekte të interesuara:

Komisioni Qendror i zgjedhjeve, përfaqësuar nga Sokol Lamaj.

Spartak Ngjela, përfaqësuar me autorizim nga Vladimir Mulaj.

Komisioni i zonës zgjedhore nr.38, përfaqësuar nga zëvendëskryetari Tonin Alimëhilli.

O B J E K T I:

Shfuqizimi i vendimit nr.163, datë 17.7.2001 të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve dhe shpallja e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në këtë zonë.

Baza ligjore: Nenet 131 shkronja “e” e Kushtetutës; 141 pika 1; 113 shkronja “a” dhe pika 5 e Kodit Zgjedhor.

Kërkuesja Saemira Gjipali ka kërkuar shfuqizimin e vendimit të sipërpërmendur për këto shkaqe:

- Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, duke marrë vendim për futjen në listat e zgjedhësve të 768 personave një ditë përpara zgjedhjeve të datës 24.6.2001, ka vepruar në kundërshtim me nenin 56 të Kodit Zgjedhor sepse kjo e drejtë i takon gjykatës dhe jo atij.

- Në qendrat e votimit nr.255, 257, 258 dhe 258/1 janë lejuar të votojnë persona me certifikata të parregullta që nuk përbëjnë kërkesat e dokumenteve të identifikimit.

- Nga verifikimet që janë bërë del se 61 persona janë të regjistruar në dy qendra votimi, ndonëse në asnjërën prej tyre nuk kishin të drejtë të votonin, prandaj pavlefshmëria e votave të tyre duhet të shpallet për dyfishin e tyre d.m.th. për 24 vota, ku përfshihet edhe rasti i një zgjedhësi që ka votuar me certifikatë pa qenë i regjistruar në listën e zgjedhësve.

- Në qendrën e votimit nr. 274 janë mbyllur votimet shumë kohë përpara orës 18.00, duke u justifikuar ky veprim me deklaratat që kanë lëshuar disa të burgosur se nuk donin të votonin. Në këtë mënyrë, sipas listës kanë mbetur 21 persona pa votuar.

- Po kështu, edhe në qendrën e votimit nr. 274/1 që është hapur në burgun tjetër del se në raundin e dytë të zgjedhjeve janë shtuar në lista zgjedhës të rinj pa vendim gjykate.

- Në shumë qendra të tjera votimi janë pranuar të votojnë zgjedhës me certifikata të parregullta, që për shkak të mangësive nuk janë dokumente të mirëfilltë identifikimi.

- Në këto rrethana kërkuesja këmbëngul për shfuqizimin e vendimit të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve dhe shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve në krejt zonën.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Zija Vuci, përfaqësuesin e kërkueses, subjektet e interesuara dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N :

Në raundin e dytë të zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të zhvilluar në datën 8.7.2001 Komisioni i Zonës Zgjedhore nr.38 për qytetin e Tiranës ka shpallur fitues kandidatin e pavarur për deputet zotin Spartak Ngjela. Kjo zgjidhje është miratuar edhe nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve me vendimin nr. 163, datë 10.7.2001.

Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë në Gjykatën Kushtetuese kandidatja e Partisë Socialiste zonja Saemira Gjipali, e cila ka humbur në këto zgjedhje duke realizuar 246 vota më pak se zoti Spartak Ngjela.

Pretendimet e saj për shfuqizimin e vendimit të sipërpërmendur dhe për përsëritjen e zgjedhjeve në këtë zonë Gjykata Kushtetuese i gjen të pabazuara. Kjo, duke filluar analizën e tyre nga 748 zgjedhësit që Komisioni Qendror i Zgjedhjeve me vendimin nr.911, datë 23.4.2001, ka vendosur të përfshihen në listën e zgjedhësve të Komisionit Zonal të Qendrës së Votimit nr.9 në Tiranë për listat 3 dhe 3/13 arrin në përfundim se një veprim i tillë nuk përbën shkelje në vështirim të nenit 56 të Kodit Zgjedhor.

Nga përmbajtja e këtij vendimi, si dhe pjesa arsyetuese e vendimit nr. 84, datë 6.7.2001 të Gjykatës së Apelit të Tiranës rezulton se mospërfshirja në listën elektorale të këtyre zgjedhësve është thjesht një ometim ose gabim teknik i Qendrës së Informatizimit Financiar, fakt i cili provohet edhe me vërtetimin që kjo e fundit ka lëshuar për Komisionin Qendror të Zgjedhjeve.

Në këto rrethana që Komisioni Qendror i Zgjedhjeve ka ndrequr këtë gabim ka vepruar brenda kompetencave të veta të parashikuara nga neni 18 pika 1 të Kodit Zgjedhor. Ndreqja e këtij gabimi nuk është shoqëruar me shtesa ose ndryshime në listat paraprake të zgjedhësve, por vetëm saktësimin e tyre, prandaj ndryshe nga sa pretenduar e kërkuesja, zgjidhja e kësaj çështjeje nuk hyn në juridiksionin gjyqësor për të cilin bëhet fjalë në nenin 56 paragrafi i dytë dhe 143 të Kodit Zgjedhor.

Ky pretendim i saj është i papranueshëm edhe për faktin se, siç doli gjatë gjykimit, vendimi nr.911, datë 23.6.2001 i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve ka filluar të prodhojë efektet e veta që në raundin e parë të zgjedhjeve, por komisionet e këtyre qendrave të votimit nuk kanë bërë vërejtjet përkatëse për përmbajtjen e tij. Po kështu as kërkuesja, as përfaqësuesi i saj nuk kanë ushtruar të drejtën e ankimit brenda afatit ligjor i cili ka filluar të ecë nga dita që është shpallur balotazhi midis saj dhe subjektit të interesuar, Spartak Ngjela.

Të pabazuara janë edhe pretendimet e tjera që ka parashtruar kërkuesja, 61 zgjedhësit që ajo ka pretenduar se në datën 8.7.2001 kanë votuar në dy qendra votimi të zonës zgjedhore nr.38 dhe që pavlefshmëria e këtyre votave sipas saj duhet të llogariten me dyfishin për shkak se këta zgjedhës nuk duhej të ishin përfshirë në listat e zgjedhësve, mbetet një çështje pjesërisht e paprovuar dhe pjesërisht e pabazuar.

Vetë kërkuesja nuk ka paraqitur prova bindëse për të rrëzuar përmbajtjen e këtyre dokumenteve zyrtare. Madje emrat e këtyre zgjedhësve që ajo pretendon se figurojnë në lista të qendrave të ndryshme të votimit nuk përputhen plotësisht midis tyre. Nga verifikimi dhe krahasimi i një pjese të këtyre listave, vërehen ndryshime nga njera listë në tjetrën. Këto ndryshime kanë të bëjnë kryesisht me emrin, atësinë, mbiemrin ose datëlindjen e këtyre zgjedhësve.

Nga ana tjetër, edhe nëqoftë se është e vërtetë që këta zgjedhës janë të njëjtë, persona që janë të regjistruar në listat e shpallura, në dy qendra votimi, kërkuesja nuk paraqiti asnjë provë për të vërtetuar se vota e tyre është hedhur në të dyja këto qendra votimi.

Në këto kushte, Gjykata Kushtetuese nuk mund të dalë me konkluzion kategorik mbi vërtetësinë ose jo të këtyre pretendimeve.

Ajo nuk është e detyruar dhe është jashtë kompetencave të saj të kontrollojë një për një dhe emër për emër të gjitha listat e përdorura në këto qendra votimi, të verifikojë dhe të konkludojë nëse në dy nga këto lista ka nënshkruar i njëjti person apo persona të ndryshëm.

Kryerja e veprimeve të kësaj natyre në kuadrin e kontrollit kushtetues praktikisht është e paralizueshme. Jo vetëm kaq, por në kërkesë pretendohet për falsifikime ose shkelje të tjera të Kodit Zgjedhor që përmbajnë elementë të veprave penale të parashikuara nga nenet 335 e vijues të Kodit Penal. Evidentimi ose zbardhja e këtyre fenomeneve nuk është atribut i Gjykatës Kushtetuese por

kompetencë ekskluzive e organeve të ndjekjes penale.

Të njëjtin qëndrim mban Gjykata edhe përsa i përket pretendimit të kërkuësës në lidhje me dokumentet e identifikimit që kanë përdorur disa nga zgjedhësit me rastin e votimit.

Parregullsia e pretenduar prej saj e këtyre dokumenteve ose e certifikatave nuk vërtetohet me provat që ndodhen në dosje. Me një certifikatë që ka paraqitur ajo si provë nuk mund të dilet me konkluzionin se të gjitha certifikatat me të cilat janë identifikuar zgjedhësit e tjerë, janë njëloj si e para të parregullta. Kjo edhe për arsye se të gjitha këto dokumente i janë nënshtruar kontrollit paraprak të komisionerëve të qendrave të votimit, shumica e të cilëve kanë qenë të caktuar nga subjekti politik që ka mbështetur kërkuësen ose nga partitë e tjera aleate.

Për më tepër, asnjëri nga këta komisionerë nuk ka bërë vërejtje në procesverbalet e këtyre qendrave të votimit lidhur me këtë shkelje të pretenduar prandaj edhe kjo pjesë e kërkesës duhet rrëzuar si e paprovuar.

Duhet rrëzuar gjithashtu por për shkaqe të tjera edhe kërkesa për pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrat e votimit nr.174 dhe 274/1 të ngritura respektivisht në burgjet 302 e 303 të Tiranës.

Është e vërtetë se në këto njësi zgjedhore janë vërtetuar shkelje të Kodit Zgjedhor, sepse në njerën është mbyllur votimi përpara orës 18.00, kurse në tjetrën ka pasur ndryshime në listat e zgjedhësve për shkak të arrestimeve ose të lirimeve që kanë ndodhur midis raundit të parë dhe të dytë të zgjedhjeve, por këto parregullsi janë të papërfillshme dhe nuk ndikojnë në rezultatin që e shpall fitues kandidatin e pavarur Spartak Ngjela.

Kështu nga procesverbalet e këtyre qendrave të votimit del se edhe sikur të gjithë zgjedhësit që nuk kanë votuar të votonin për kërkuësen ose votat e atyre që kanë votuar pa të drejtë të shpallëshin të pavlefshme përsëri kjo nuk ndikon në rezultatin e shpallur nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 shkronja “e” dhe 132 të Kushtetutës, në nenet 26 dhe 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, si dhe në nenin 114 pika 5 të Kodit Zgjedhor, me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi menjëherë.

MENDIMI I PAKICËS

Pa asnjë mëdyshje, duke mbetur kundër vendimit të shumicës, për shkak se problemi që trajtohet është më tepër çështje konceptuale e trajtimit teoriko-doktrinar, sesa çështje e të provuarit, po përpiqem të argumentoj arsyet e të qenit në oponencë.

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, në datën 23 qershor 2001, me kërkesën dhe insistimin e kandidatit për deputet të koalicionit “Bashkimi për Fitore” Spartak Ngjela, ka vendosur të përfshijë në listat përfundimtare të zgjedhësve të zonës zgjedhore nr.38, një numër prej 768 personash, si rekorde me status “P” dhe “L” që përsëriteshin vetëm një herë.

Shumica, në vendimin e saj, e motivon marrjen e këtij vendimi nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve si ndreqje të gabimit material, ndërkohë që vetë ky organ nuk e ka parashtruar këtë argument.

Ky vendim i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, në aspektin formalo-juridik nuk është një ndreqje gabimi material, por një akt administrativ me një përmbajtje krejtësisht të re. Çështja e gabimit material në një akt administrativ lidhet më tepër me pasaktësi të karakterit redaksional, si gabime daktilografimi, llogaritje gabim të dhënash, shifrash ose mangësi në kuptimin e harresës, apo të lënies pas dore të ndonjë fjale etj.

Në të gjitha këto raste ndreqja ose korrigjimi nuk sjellin si pasojë nxjerrjen e ndonjë akti të ri,

sepse akti që e përmban një gabim të tillë ekziston që nga momenti që ai është nxjerrë. Akti administrativ që përmban gabime apo pasaktësi të dukshme sigurisht që mund të korrigjohet nga organi që e ka nxjerrë, por në çdo rast korrigjimi apo ndreqja e pasaktësisë nuk duhet të prekë përmbajtjen e aktit.

Ky vendim i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, duke shtuar 768 persona pa asnjë lloj shkaku ligjor dhe prove për korrigjim, ka prekur në të vërtetë përmbajtjen e aktit, pra të listave ekzistuese të zgjedhësve. Mjafton ky fakt që veprimi i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve të mos komentohet si ndreqje gabimi material. Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, pa kryer asnjë hetim procedural në kuptimin administrativ, pa verifikuar faktin me ndonjë dokument shkresor nga zyra e gjendjes civile, se këta persona nuk ishin të vdekur ose nuk ishin të larguar përgjithmonë nga kjo zonë zgjedhore, e ka pranuar pa asnjë kufizim regjistrimin e tyre.

Vendimi i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve është akt administrativ absolutisht i pavlefshëm, sepse nuk është nxjerrë nga organi kompetent. Një nga kushtet për të qenë akti i vlefshëm është kompetenca e organit. Sipas nenit 56 të Kodit Zgjedhor, është KZQV-ja organi i ngarkuar nga ligji për të hartuar listat e zgjedhësve, i cili nuk mund të bëjë asnjë ndryshim në listat parake të zgjedhësve gjatë 23 ditëve të fundit para datës së zgjedhjeve, Kjo dispozitë ligjore ndalon KZQV-në, aq më tepër Komisionin Qendror të Zgjedhjeve për të ndryshuar listat e zgjedhësve.

Çështja e rregullimit të pasaktësive në listat e zgjedhësve, apo e korrigjimit të tyre para datës së zgjedhjeve nuk hyn në juridiksionin administrativ të asnjë komisioni zgjedhor. Kjo çështje në këtë afat 23 ditor parazgjedhor del nga juridiksioni administrativ dhe bëhet pjesë e juridiksionit gjyqësor. Pikërisht për arsye të një ometimi ligjor në këtë drejtim, ligjvënësi u detyrua që me ligjin nr. 8780, datë 3.5.2001 të bëjë një shtesë në nenin 56 të Kodit Zgjedhor, në të cilin parashikohet e drejta e shtetasve për t'iu drejtuar gjykatës, kur vërenin se nuk figuronin të regjistruar në listat e zgjedhësve. Në këto raste zgjedhësi është i detyruar të paraqesë në gjykatë certifikatën e lindjes së gjendjes civile, vërtetimin e njësisë përkatëse të organit të pushtetit vendor ku ai ka vendqendrimin e tij dhe vërtetimin nga KZZ-ja ose KZQV-ja, të cilët deklarojnë se zgjedhësi nuk është i regjistruar në listën e zgjedhësve të zonës. Këto janë dokumente të rëndësishme mbi të cilat bindet gjykata për të kryer regjistrimin.

Në kundërshtim me këtë ligj dhe me procedurën që ndiqet në këto raste Komisioni Qendror i Zgjedhjeve ka regjistruar 768 persona, ndërkohë që ajo nuk ka disponuar anjë dokument që të konfirmojë vërtetësinë e këtij regjistrimi.

Në këto kushte vendimi i Komisionit Qendror i Zgjedhjeve, duke qenë një akt administrativ absolutisht i pavlefshëm nuk është e nevojshme që të shfuqizohet nëpërmjet ndonjë padie të veçantë. Neni 121 i Kodit të Procedurave Administrative e trajton këtë moment. Nuliteti nuk mund të shfuqizohet, por vetëm konstatohet si i tillë për efekt të rregullimit të pasojave nga gjykata ose çdo organ tjetër që ndeshet me të në çdo kohë. Nuliteti i aktit nuk mund të lidhet me asnjë afat parashkrimi, siç arsyetohet gabimisht Gjykata e Apelit në vendimin e saj kur ka vendosur rrëzimin e padisë së ngritur nga kërkuesja për shkak të kalimit të afatit.

Pikërisht karakterin absolutisht të pavlefshëm të vendimit të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve lidhur me shtimin arbitrarisht të 768 personave në listat e zgjedhësve duhej ta konstatonte Gjykata Kushtetuese në vendimin e saj. Ky nulitet i vendimit të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve përbën një shkelje mjaft të rëndë të ligjit, e cila ndikon drejtpërdrejtë në rezultatin e zgjedhjeve, sepse diferenca ndërmjet kandidatëve është 246 vota. Ishte i mjaftueshëm ky fakt që Gjykata Kushtetuese të shpallte pavlefshmërinë e zgjedhjeve në të gjithë zonën zgjedhore nr.38 dhe përsëritjen e tyre. Numri prej 768 personash duhej të çregjistrohej nga listat e zgjedhësve si persona të regjistruar në mënyrë të kundërligjshme dhe nëse këta shtetas dëshironin të ushtronin të drejtën e votës duhej të ndiqnin rrugën ligjore që parashikon neni 56 i ndryshuar i Kodit Zgjedhor, duke iu drejtuar gjykatës.

Mbi bazën e të gjithë argumenteve që sipërcitova, mendoj se kërkesa e kandidates për deputete Saemira Gjipali ishte e bazuar në ligj dhe duhej pranuar.

ANËTAR
av. Sokol Sadushi